

ช่วยกันนำพาประเทศไทย
ให้ก้าวไปอย่างสง่างาม
ในท่ามกลางประชาคมโลก

พระพรหมคุณาภรณ์
(ป. อ. ปยุตฺโต)

มงคลวารสารณีย์ ครบ ๑ ปี

พิธีเปิด

ชาติภูมิสถาน ป. อ. ปยุตฺโต

และ

มูลนิธิชาติภูมิ ป. อ. ปยุตฺโต

อ.ศรีประจันต์ จ.สุพรรณบุรี

๑๒ มกราคม ๒๕๕๐

ช่วยกันนำพาประเทศไทย
ให้ก้าวไปอย่างสง่างาม ในท่ามกลางประชาคมโลก

© พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตฺโต)

ISBN ~~974-87948-7-3~~

พิมพ์ครั้งที่ ๑	- มกราคม ๒๕๕๐	๔,๐๐๐ เล่ม
- มงคลวารสารณีย์ ครบ ๑ ปี พิธีเปิดชาติภูมิสถาน ป. อ. ปยุตฺโต		
และมูลนิธิชาติภูมิ ป. อ. ปยุตฺโต ๑๒ ม.ค. ๒๕๕๐		๒,๐๐๐ เล่ม
- ทุนพิมพ์หนังสือ วัดญาณเวศกวัน		๒,๐๐๐ เล่ม

แบบปก: พระชัยยศ พุทธิวิโร

พิมพ์ที่

สารบัญ

คำปรารภ	ก
ช่วยกันนำพาประเทศไทย ให้ก้าวไปอย่างสง่างาม ในท่ามกลางประชาคมโลก	๑
นำเรื่อง	๑
อดีตสร้างปัจจุบัน	๖
เหตุปัจจัยมากมาย กว่าจะได้ผลผลิต	๖
ผลผลิตบัดนี้ ผลิตผลเบื้องหน้า	๙
ชวนกันสรรคือนาคต	๑๒
สมานฉันท์ และสามัคคี ชนิดไหนที่ขณะนี้ต้องการ	๑๒
อย่ามองข้ามสมานฉันท์ ในการทำบุญขั้นพื้นฐาน	๑๕
คนไทยชอบทำบุญแล้ว ถ้าศึกษาบุญด้วย จะเยี่ยมยอด	๑๘
พระเจ้าอโศกใช้ทรัพย์และอำนาจทำบุญอะไร	๒๑
คิดใหม่ ทำใหม่ จึงจะได้ความเจริญที่พึงปรารถนา	๒๖
เตรียมตัวให้พร้อม ที่จะนำพาไทยให้ก้าวไปอย่างสง่างาม	๓๐
ถ้าคนไทยมีคุณภาพแท้ ต้องก้าวไปนำทั้งโลกได้	๓๔

ช่วยกันนำพาประเทศไทย

ให้ก้าวไปอย่างสง่างาม

ในท่ามกลางประชาคมโลก¹

นำเรื่อง

ท่านพระเถรานุเถระที่รักนับถือทุกท่าน เริ่มตั้งแต่ท่านเจ้าคุณพระธรรมโกศาจารย์ ที่ได้เอื้อเฟื้อมาเปิดงานเป็นประธานตั้งแต่เช้า และท่านที่รู้จักกันสนิทสนมคุ้นเคย เป็นผู้ปฏิบัติศาสนกิจอยู่ในท้องถิ่น โดยเฉพาะหลวงพ่อดลเสื่อ คือ ท่านพระครูโสภณสิทธิการ ซึ่งมีน้ำใจเมตตาอย่างยิ่ง

ขอเจริญพร โยมญาติมิตรสาธุชนทั้งหลาย ทั้งโยมที่เป็นชาวถิ่นศรีประจันต์ ชาวสุพรรณบุรี และโยมที่เดินทางมาจากถิ่นอื่น เช่น จากกรุงเทพฯ ทั้งท่านที่เป็นชาวถิ่นเดิมที่นี่ แต่ได้ออกไปตั้งหลักฐานที่อื่น ซึ่งย้อนกลับมาเยี่ยมถิ่นศรีประจันต์นี้ และโยมที่อยู่ในกรุงเทพฯ หรือ

¹ เรื่องนี้มีชื่อเต็มว่า “ชาติภูมิสถาน ป. อ. ปยุตโต ของชาวศรีประจันต์ และปวงชาวสุพรรณบุรี ที่จะร่วมเป็นกำลัง ในการนำพาประเทศไทย ให้ก้าวออกไปอย่างสง่างาม ในท่ามกลางประชาคมโลก” พระพรหมคุณาภรณ์ (ป. อ. ปยุตโต) วัดญาณเวศกวัน จังหวัดนครปฐม กล่าวที่ ชาติภูมิสถาน ป. อ. ปยุตโต เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม พ.ศ.๒๕๔๔

จังหวัดอื่น ซึ่งก็มีน้ำใจให้โอกาส หรือจะเรียกว่าให้เกียรติมาร่วมในงานนี้

ทั้งหมดนี้ เป็นเรื่องของความมีน้ำใจเป็นกุศล ถือว่าได้มาทำบุญร่วมกันในวันนี้ เป็นการได้ทำสิ่งที่เป็นสิริมงคล ให้เป็นการเริ่มต้นที่ดี

ความมีน้ำใจเป็นกุศลและมาทำบุญร่วมกันวันนี้ เป็นเรื่องเจาะจงมาที่อาตมภาพ ในเมื่อจุดปรารถนาของเรื่องมาอยู่ที่ตัวอาตมภาพ ก็เป็นการแน่นอนว่าเจ้าตัวจะต้องแสดงน้ำใจตอบแทน เมื่อไม่สามารถทำอะไรอื่น ก็ได้แต่กล่าวเป็นวาจา คือขออนุโมทนาขอบพระคุณ และขอบคุณ ขอบใจทุกๆ ท่าน ที่ได้ร่วมแรงร่วมใจกันด้วยความสามัคคี โดยมีคุณธรรม เช่น มีศรัทธา ทั้งศรัทธาในพระศาสนา และศรัทธาในบุญในกุศล พร้อมทั้งมีน้ำใจประกอบด้วยเมตตาธรรม คือไม่ตรีจิต หรือมิตรภาพ เป็นต้น รวมไปถึงคือ มีคุณธรรมที่ทำให้เกิดความสามัคคี แล้วก็มาร่วมแรงร่วมใจกันทำให้เกิดงานบุญขึ้น ดังที่ปรากฏอยู่ในบัดนี้

นอกจากอนุโมทนาแล้ว ก็ต้องขออภัยไปพร้อมกันด้วย ข้อที่ต้องขออภัยซึ่งเห็นง่าย ๆ ก็คือ ควรจะมาตั้งแต่เช้า และเดิมนั้นทางคณะกรรมการก็จัดกำหนดการให้มาตอนเช้าด้วย แต่ก็ติดขัด ต้องขอโอกาสมาเฉพาะตอนบ่าย เหมือนกับว่ามีน้ำใจตอบแทนโยมไม่เต็มที่

เมื่อขออภัย ก็ต้องมีเหตุผลในการขออภัย ก็จึงต้องขอโอกาสชี้แจงแสดงเหตุผลนิดหน่อย เรื่องไม่มีอะไรมาก ก็เกี่ยวกับความเจ็บไข้ได้ป่วย

ความจริง เวลานี้ไม่ใช่โอกาสที่จะมาเล่าเรื่องเจ็บไข้ได้ป่วยกัน แต่ก็ขอเล่าเล็กน้อยพอให้เป็นส่วนอ้างอิง คือเป็นเหตุผลที่ยกมาพูดแล้วก็รู้กัน เพื่อจะได้เข้าใจ แล้วก็โล่งใจด้วย

อาตมภาพมีข้อติดขัดในเรื่องร่างกาย โดยเฉพาะในช่วงเช้าถึงเที่ยงนี้ไปไหนแทบไม่ได้เลย ยิ่งถ้ามีการฉันอาหารก็เป็นอันต้องตัดไปเลย พุดง่าย ๆ สั้น ๆ รวบรวมว่า ไม่ว่าจะฉันเพลหรือฉันเช้าก็ตาม ฉันเสร็จแล้วต้องรีบนอนภายในประมาณสิบนาที มิฉะนั้นจะเกิดปัญหาในสมอง
ที่นี่ ถ้ายังมีเหตุให้อ่านหนังสือแม้แต่คำสองคำ ก็จะทำให้เกิดเรื่องใหญ่ ไม่ใช่ใหญ่โตถึงกับเข้าโรงพยาบาล แต่เป็นเรื่องใหญ่สำหรับชีวิตในวันนั้น คืออาจจะเกิดอาการปวดศีรษะขึ้นมา แล้วก็ไปปัญหาไปทั้งวัน หรือ ๒-๓ วัน

ตามปกติ อาตมาไม่มีเลยเรื่องอาการปวดศีรษะ ตั้งแต่บวชพระมาวันปวดศีรษะมีอย่างเดียวคือ เวลาเป็นไข้หวัด แต่เวลานี้ถ้าไปอ่านหนังสือหลังฉันก็เกิดปัญหาบีบคั้นในศีรษะ จึงทำให้ไม่ได้มาที่นี้ในช่วงเวลาเช้าถึงเพล ไม่เฉพาะที่นี่ แม้ที่อื่นก็ไม่ได้ไปไหน

แล้วตอนนี้ก็มีเรื่องเพิ่มเข้ามาเฉพาะหน้า คือ เรื่องระบบทางเดินอาหาร เรียกว่าง่าย ๆ ก็คือเรื่องท้องนั่นเอง อาตมาถ้าท้องเสีย ท้องเดิน ถึงจะถ่ายวันละ ๔-๕-๖-๗ ครั้ง ติดกัน ๓-๔ วัน ก็สู้ได้ แต่อาการที่กำลังเป็นอยู่นี้ก็คือว่า ไม่ต้องท้องเสีย ไม่ต้องท้องเดิน ขอเรียกว่าท้องคล่อง ครั้งเดียวเท่านั้น หหมดแรงเลย แทบหน้ามืดเกือบทั้งวัน ระยะเวลาสั้น ๆ ก็เพลียมาก ๆ

แต่จุดที่กระทบกระเทือนที่สุดคือ สมอง ซึ่งจะเพลียอย่างมากจนกระทั่งบางทีนึกอะไรแทบไม่ออก คิดอะไรแทบไม่ได้ พอดี ๒-๓ วันนี้เกิดปัญหานี้มากทีเดียว ก็เลยต้องขออภัย

เมื่อรู้เข้าใจเรื่องราวเหตุผลกันแล้ว ก็จะได้พากันไปทั้งสองฝ่าย ผู้พูดเองก็ได้ชี้แจงให้ทราบแล้ว ฝ่ายโยมก็ได้ฟังทราบเรื่องแล้ว ก็จะได้ให้อภัย

ที่นี้ ย้อนกลับมาพูดในเรื่องของงานนี้ ก็เป็นอันว่า เป็นเรื่องที่ต้อง
อนุโมทนาอย่างยิ่งที่ ชาวศรีประจันต์ ขยายไปยังชาวสุพรรณบุรี และ
ตลอดไปถึงญาติโยมคนไทยทั้งหลาย ทั้งในกรุงเทพฯ ส่วนกลาง รวม
ทั้งส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้มีน้ำใจมาดำริคิดการและได้จัดให้มีสิ่ง
เรียกว่า ซาติภูมิสถาน ป. อ. ปยุตโต ขึ้น ซึ่งได้ทำพิธีเปิดไปแล้ว และ
ยังได้ตั้งมูลนิธิซาติภูมิ ป. อ. ปยุตโต ขึ้นด้วย

เรื่องนี้มองในแง่หนึ่งก็คือ เป็นความตั้งใจที่ท่านทั้งหลายได้ให้
ความสำคัญแก่อาตมภาพ อย่างที่บางครั้งเรียกกันว่าเชิดชูเกียรติ ซึ่ง
เป็นน้ำใจของท่านทั้งหลาย ที่แสดงออกแล้วก็มาตกที่อาตมภาพ ในฐานะที่
เป็นผู้รับ ก็เลยกลายเป็นศูนย์กลาง เป็นจุดรวมน้ำใจนั้น กลายเป็นว่า
อาตมภาพนี่มีดีอะไร ที่ทำให้โยมได้มาแสดงน้ำใจ มาเชิดชูเกียรติอะไร
ต่างๆ นี้มองในด้านหนึ่งก็มาลงที่อาตมภาพ

แต่ในเวลาเดียวกัน ถ้ามองกลับอีกที การจัดงานนี้เป็นการ
ประกาศคุณความดีของผู้จัด แม้ว่าท่านผู้จัดจะไม่ได้ตั้งใจ แต่ความจริง
เป็นอย่างนั้น เพราะว่าผู้จัดได้มีน้ำใจดีงามมากมายอย่างที่พูดเมื่อก็ เช่น
มีศรัทธาในธรรม คือมีความเชื่อมั่นในสิ่งที่ดีงาม มีเมตตา หรือมีพรหม
วิหารธรรม คือธรรมของพระพรหมทั้งหมด พระพรหมก็คือผู้สร้าง นี่ก็
สร้างงานสำคัญให้เกิดมีขึ้นมา

ท่านทั้งหลายมีน้ำใจอย่างนี้ แล้วก็มีสามัคคี มีความเพียร
พยายาม จึงได้มาพร้อมเพรียงร่วมแรงร่วมใจกันทำงานที่เป็นประโยชน์
ส่วนรวมให้เกิดขึ้น จึงเห็นชัดว่า งานนี้เกิดมีขึ้น และสำเร็จได้ เพราะ

คุณความดีของผู้จัดทำ

เพราะฉะนั้น การจัดตั้งมูลนิธิก็ตาม การเกิดมีชาติภูมิสถานก็ตาม มองให้ลึกลงไปก็คือ การประกาศคุณความดีของชาวศรีประจันต์ และ ความมีน้ำใจของชาวสุพรรณบุรี

ทั้งนี้ รวมทั้งญาติโยมที่เกี่ยวข้องแม่จะอยู่ในถิ่นอื่น ตลอดจนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีน้ำใจมุกตามาสันับสนุนส่งเสริมตามหลัก พรหมวิหารธรรม โดยเฉพาะ อาจารย์อำนวยการ จันเงิน ซึ่งถึงจะอยู่ไกล ก็ได้มาร่วมขับเคลื่อนอย่างจริงจัง โดยนำส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเข้ามา เป็นกำลังสำคัญในการจัดการดำเนินการให้เกิดมีชาติภูมิสถานและมูลนิธิดังได้กล่าวมา

เรื่องนี้เราจะต้องตระหนักไว้ เพราะความมีคุณธรรมของผู้คิดริเริ่ม จัดเตรียมการต่างๆ นี้แหละ จึงทำให้ความเจริญก้าวหน้าเป็นไปได้ ลำพังอากาศภาพ ถึงจะมีคุณความดีอะไรก็ตาม มันก็จบอยู่แค่นั้น ถ้าไม่มีโยมญาติมิตรทั้งหลาย ไม่มีชาวศรีประจันต์ ซึ่งมีคุณธรรม มามองเห็น คุณความดีนั้น แล้วมาจัดมาทำดำเนินการ ถ้าไม่มีท่านเหล่านี้ หรือท่านเหล่านี้ไม่มีคุณสมบัติที่ว่ามานั้นแล้ว งานนี้ก็ไม่ได้เกิดขึ้นแน่นอน

ขอย้ำอีกครั้ง เมื่อมองดูให้ดี ก็เป็นอันว่า กิจกรรมและผลงาน อะไรต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาปรากฏอยู่นี้ เป็นการประกาศคุณความดีของ ชาวศรีประจันต์ ชาวสุพรรณบุรี และทุกท่านผู้ได้ดำเนินการทั้งหมด

แต่มองอีกที ที่กล่าวมานั้นก็เป็นความสัมพันธ์ร่วมระหว่างกัน คือ การที่อากาศภาพ และชาวศรีประจันต์ พร้อมทั้งทุกท่านที่จัดทำดำเนินการ

๖

นำไทยให้ก้าวไปส่งงาม

นั้น มาสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน อิงอาศัยกันและกัน จึงทำให้เกิดมีสิ่งเหล่านี้
ขึ้น ตามหลักที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ ที่เรียกว่า หลักอิทัปปัจจยตา หรือ
ปัจฉิจสมุปบาท

หมายความว่า ถ้าไม่มีอาตมภาพที่ญาติโยมจะยกขึ้นเป็นข้อ
ปรารภ โยมก็ไม่ได้ทำอันนี้ และในทางกลับกัน ถึงมีอาตมภาพ แต่ถ้าไม่มี
ชาวศรีประจันต์ งานทั้งหมดนี้ก็ไม่ได้เกิดมาเหมือนกัน

อดีตสร้างปัจจุบัน

เหตุปัจจัยมากมาย กว่าจะได้ผลผลิต

ความสัมพันธ์นั้นเป็นสิ่งสำคัญ เป็นเรื่องของเหตุปัจจัย ถ้าเราใช้เหตุปัจจัยให้เป็นไปในทางที่ตรงตามถูกต้องแล้ว ก็จะเกิดผลที่ตรงตามขึ้นมา

การที่เกิดชาติภูมิสถาน และมีมูลนิชชาติภูมิ ทั้งหมดนี้ขึ้นมา เมื่อมองไปชั้นหนึ่ง คนก็จะบอกว่า นั่นก็เพราะว่าอาตมภาพได้ไปทำสิ่งที่เป็นการตรงตามความเจริญก้าวหน้าต่างๆ ขึ้นมา

แต่เมื่อมองความสัมพันธ์ของเหตุปัจจัยไปให้ตลอด ก็จะเห็นว่า ทั้งหมดนั้นเป็นผลที่เนื่องกันกับศรีประจันต์ทั้งนั้น

หมายความว่า ถ้าไม่มีศรีประจันต์ อาตมภาพก็เกิดมีขึ้นไม่ได้ ดุ่ง่ายๆ ถ้าศรีประจันต์ไม่มี อาตมานี้ตั้งแต่ตัวเองก็เกิดมาไม่ได้ หมายความว่า ตั้งแต่ตัวเองที่เกิดมา มีกำเนิด ก็โดยมีโยมบิดา โยมมารดา ตลอดจนบรรพบุรุษชาวศรีประจันต์สืบๆ มา

อนึ่ง ศรีประจันต์นี้ก็กินขอบเขตไปกว้างขวาง กลุ่มถึงดอนเจดีย์ด้วย เพราะแต่ก่อนนี้ ดอนเจดีย์อยู่ในอำเภอศรีประจันต์ แล้วจึงแยกออกไปตั้งเป็นอีกอำเภอนึง

ต่อจากนั้น เมื่ออาตมาโตขึ้น ก็ไปเรียนหนังสือที่โรงเรียนอนุบาล

คุณครูเฉลียว ต่อมาโตขึ้นอีกหน่อย ก็ไปเรียนประถมหนึ่งถึงประถมสี่ที่โรงเรียนประชาบาลชัยศรีประชากราษฎร์

โรงเรียนชัยศรีประชากราษฎร์นี้ ไม่ทราบว่ามีปัจจุบันยังคงชื่ออยู่หรือเปล่า ก็คือโรงเรียนวัดยางนั่นเอง

เมื่อเรียนที่โรงเรียนชัยศรีประชากราษฎร์จบแล้ว ก็ไปเรียนมัธยมในกรุงเทพฯ ที่โรงเรียนมัธยมวัดปทุมคงคา กรุงเทพฯ ก็จึงมีส่วนร่วมให้อาตมภาพมีชีวิตเจริญงอกงามขึ้นมาด้วย

จากนั้น กลับจากกรุงเทพฯ ก็มาบวช เริ่มชีวิตบรรพชิต เป็นสามเณรที่วัดบ้านกว้าง โดยหลวงพ่ोज้าคุณเมธีธรรมสารเป็นอุปัชฌาย์ ตอนนั้นท่านยังเป็นพระครูอยู่

ได้นักธรรมตรีในปีแรกแล้ว ก็ไปเรียนต่อที่วัดประสาธทอง ในอำเภอเมืองสุพรรณบุรี สอบนักธรรมโท และฝึกวิปัสสนาแล้ว จะตามอาจารย์ที่ชวนไปอยู่ในสำนักวิปัสสนา โยมก็เลยยังไว้และพาเข้ากรุงเทพฯ ไปเรียนปริยัติต่อ โดยอยู่ที่วัดพระพิเรนทร์ ที่หลวงพ่ोज้าคุณเทพคุณาธารเป็นเจ้าของ อยู่กับท่านพระครูปลัดสมัย กิตติหัตถ์โต แล้วก็เรื่อยมาอย่างนี้ ไม่ต้องเล่ารายละเอียด

รวมความแล้ว ที่มาเป็นอย่างนี้ได้ ก็เป็นอันว่าต้องอาศัยคุณความดีของท่านผู้มีพระคุณทั้งหลายมากมาย ตั้งแต่ญาติพี่น้อง วงศ์ตระกูล ไปจนกระทั่งชาวท้องถิ่น และครูบาอาจารย์

เพราะฉะนั้น ที่อาตมภาพได้เกิดมาจนเป็นอย่างนี้ได้ พุทธบรรพชาว่า ก็ได้อาศัยชาวศรีประจันต์เป็นที่เริ่มต้นนั่นเอง จึงบอกว่าเป็นเรื่องเนื่องกัน

เป็นอันว่า เมื่อมองตามเหตุตามผลในแง่นี้แล้ว ก็เท่ากับว่า อาตมาเป็นผลผลิตอันหนึ่งของศรีประจันต์ หรือเป็นผลผลิตของ สุปรรณบุรี และในที่สุดก็เป็นผลผลิตของประเทศไทยด้วย

ในเมื่อเป็นผลผลิต ผู้ที่ผลิตก็ต้องมีบทบาทสำคัญ เพราะฉะนั้น เราจึงไม่ลืมให้ความสำคัญแก่ผู้ผลิต ดังที่พระพุทธเจ้าทรงสอนหลัก กัตถัญญกตเวทิวํ เพื่อเราจะได้ไม่ลืมตัวว่า ผลผลิตที่เกิดขึ้น ต้องมี บุพการีเริ่มมา เมื่อจัดงานให้แก่ลูกหลาน ก็เป็นอันว่า ต้องนึกถึงบุพการี ผู้ให้กำเนิด จนกระทั่ง ปู่ ย่า ตา ยาย ตลอดถึงบรรพบุรุษทั้งหลายด้วย

เพราะฉะนั้น เมื่อเรามาทำงานบุญกันวันนี้ ถ้าจะนึกถึงอาตมา ก็ คือต้องนึกไปถึงบรรพบุรุษชาวศรีประจันต์ และชาวถิ่นใกล้เคียง หมด ทั้งสุพรรณบุรี ทั่วประเทศไทยนี้ มารวมกันเข้า จนทำให้ผลผลิตอันหนึ่ง เกิดมีขึ้น หมายความว่า เราก็ประสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันนั่นเอง เอาแค่นั้นก่อน ถ้ามองกว้างออกไปอีก ก็รวมถึงทั้งโลก ที่มีจุดเริ่มของความ เป็นมนุษย์อันเดียวกัน

เมื่อมองในแง่นี้ ก็เป็นอันว่า อาตมภาพเป็นผลที่ปรากฏขึ้นมา โดยอาศัยเหตุปัจจัยที่ดิงามในอดีต

ที่นี้ มองอีกด้านหนึ่ง เรายังจะต้องก้าวต่อไปในอนาคต เมื่อเรา ทั้งหลายรวมทั้งอาตมภาพเกิดมาอย่างนี้แล้ว เราก็จะเป็นส่วนร่วมในการ ที่ประเทศชาติของเรา ตั้งต้นแต่ถิ่นชาติภูมิศรีประจันต์นี้ จะมีความ เจริญงอกงามต่อไป

ผลผลิตบัดนี้ ผลิตผลเบื้องหน้า

อดีตนั้นล่วงลับไปแล้ว เอาคืนไม่ได้ แต่มันส่งผลมาให้เกิดเป็นปัจจุบัน และสิ่งที่จะต้องทำ ก็คือปัจจุบันที่จะเป็นเหตุปัจจัยนำไปสู่ออนาคต

อนาคตจะเป็นอย่างไร เป็นเรื่องที่เราต้องเอาใจใส่ให้ความสำคัญ เพื่อจะได้ทำปัจจุบันนี้แหละให้ถูกให้ดีที่สุด

นี่ก็หมายความว่า บัดนี้ ผู้ที่เป็นผลผลิตทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็ นอาตมภาพก็ตาม ท่านผู้อื่นก็ตาม จะต้องคำนึงว่า เราจะมาช่วยกัน มา ร่วมกันอย่างไร ในการที่จะสร้างสรรค์ความดีงาม ความเจริญก้าวหน้า สืบต่อไปในอนาคต

ทั้งนี้เพราะว่า ไม่ว่าจะเราจะตั้งใจหรือไม่ หรือจะรู้ตัวหรือไม่ก็ตาม เวลา นี้ เราที่เป็นผลผลิตของอดีต ก็กลายเป็นผู้ผลิตผลผลิตที่จะเกิดมี ต่อไป ดังนั้น ไหนๆ ก็ต้องผลิตกันแล้ว ก็เตรียมผลิตกันให้ดีจริงๆ

การที่เราจัดตั้งชาติภูมิสถาน และมูลนิธิกันขึ้นนี้ เมื่อมองให้ดี ก็ จึงเป็นเรื่องของการที่เรามาคิดกันถึงอนาคตนี้เอง คือ เรามาจัดกิจกรรม ดำเนินกิจการ ตั้งองค์กร เตรียมการอะไรต่างๆ ขึ้นมา ก็เพื่อให้เป็น ปัจจัยที่จะหนุนให้เกิดความดีงามความเจริญก้าวหน้าในอนาคตสืบไป

เพราะฉะนั้น สิ่งที่จะต้องคิดต้องพิจารณากันให้มาก จึงอยู่ที่ว่า เราจะทำอะไรกันอย่างไร เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามสืบต่อไปใน อนาคต อันนี้คือภารกิจที่อยู่ต่อหน้า

ตรงนี้แหละสำคัญนัก อย่างที่กล่าวแล้วว่า การที่เราจะมีความดีงามความเจริญอะไรเกิดขึ้น ก็ต้องอาศัยเรี่ยวแรงกำลังขององค์ประกอบต่างๆ มาเสริม มาอุดหนุนซึ่งกันและกัน และองค์ประกอบสำคัญที่สุดก็คือบุคคลผู้มีคุณธรรม มีคุณสมบัติ ที่มาเริ่ม มาร่วม และมาทำงาน

งานอย่างที่ทำอยู่นี้ แสดงถึงน้ำใจของท่านที่ทำงาน คือ ตามปกติท่านที่ทำงานอย่างนี้ มักมีน้ำใจอยู่แล้วที่จะเอื้อเกื้อหนุนต่อกิจการที่ดีงามที่เป็นประโยชน์แก่ชุมชน แก่สังคมส่วนรวม พอมาเจอเรื่องนี้ ท่านจึงจัดจ้้งทำขึ้นด้วย

แต่ถ้ามองไปในอดีต เราจะเห็นว่า ท่านเหล่านี้ได้จัดทำสิ่งดีงามหรือเรื่องบุญกุศลอย่างนี้เรื่อยมาอยู่แล้ว

ยกตัวอย่างง่ายๆ ก็อย่างหลวงพ่อดีใจ คือท่านพระครูโสภณสิทธิการนั้น ก็ไม่ใช่ที่ท่านจะมาทำประโยชน์เฉพาะงานนี้เท่านั้น แต่ท่านได้สนใจในเรื่องงานบุญ งานกุศล งานสร้างสรรค์ งานทำประโยชน์แก่ท้องถิ่น งานสร้างชุมชนให้มีความเจริญงอกงามอยู่ในสันติสุข มาแต่ไหนแต่ไร ไม่รู้กี่สิบปีแล้ว

งานสำคัญของท่าน ก็คือการสร้างคน ทั้งงานเผยแผ่สั่งสอนอบรมประชาชนในวงกว้าง และใกล้ชิดเข้ามาจนกระทั่งถึงในวัด คือบวชพระบวชเณร เฉพาะอย่างยิ่ง การจัดกิจกรรมบวชเณรภาคฤดูร้อนที่วัดพยัคฆาราม ซึ่งท่านทำมานานเป็นสิบๆ ปี จนกระทั่งเวลานี้ เณรที่ท่านได้ให้บรรพชา ที่บวชภาคฤดูร้อนเดือนหนึ่ง บางส่วนอยู่ต่อมาจนกระทั่งหลายองค์ได้เรียนจบประโยค ๕ แล้ว และมาเป็นกำลังของพระศาสนา

ที่ว่านี่ก็เป็นตัวอย่าง คือ เราดูว่าท่านเหล่านี้มาทำกิจกรรมความดี อันนี้ แต่ที่จริงนั้น ท่านได้ทำงานสร้างสรรค์เรื่อยมาอยู่แล้ว แต่ตอนนี้ เราก็มากำหนดไปอีกขั้นหนึ่ง คือ มารวมกำลังกันว่า เมื่อเรามีบุคคลผู้เอา ใจใส่ในกิจการของส่วนรวม มีกำลังอย่างนี้แล้ว เราก็หนุนให้กำลังเหล่านั้น มาร่วมกัน มาสามัคคี มาพร้อมเพรียงกัน ที่จะเดินหน้าสู่ออนาคตต่อไป

รวมความว่า การที่ได้มีงานนี้ขึ้น เป็นการประกาศว่า เรามี ความดีและมีคนดีอยู่ในถิ่น และเราก็นำเอาความดีและคนดีนั้น มา ร่วมกันสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้แก่ท้องถิ่น แล้วขยายไป ถึงสังคม ประเทศชาติสืบต่อไป

ข้อสำคัญก็คือ ในการที่จะเอาความดีและคนดีมารวมกันได้ นั้น จะต้อง**มีพลังสามัคคี**

ตอนนี้ จึงต้องเอาความสามัคคีมาเป็นพลังที่จะรวบรวมคน เพื่อ รวบรวมความดี รวบรวมพลังความรู้ สติปัญญาความสามารถ ให้เข้ามา ประสานเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

เมื่อรวมกันได้ ก็จะเป็นพลังอันใหญ่ที่จะขับเคลื่อนท้องถิ่น ชุม ชน สังคม ประเทศชาติ ให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

งานบุญวันนี้ เป็นการประกาศความสามัคคีของญาติโยมชาวศรี ประจันต์ ร่วมด้วยชาวสุพรรณบุรี ร่วมกับชาวกรุงเทพฯ และชาว ประเทศไทยทั้งหมด

เมื่อได้ประกาศความสามัคคีที่ได้มีมาแล้ว ก็ขอให้เรามีพลังความ สามัคคีนั้นสืบต่อไป เพื่อให้ความสามัคคีเป็นพลังนำไปสู่ความสำเร็จ

ชวนกันสรรค่อนาคต

สมานฉันท์ และสามัคคี ชนิดไหนที่ขณะนี้ต้องการ

ทำอะไรความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้ เราบอกว่าความสามัคคีคือ ความพร้อมเพรียงกัน การมารวมกำลังร่วมกันทำการที่ดั่งามเป็น ประโยชน์ แต่จะรวมกันได้อย่างไร มองลึกลงไปก็ต้องมีเหตุปัจจัย

เหตุปัจจัยอย่างหนึ่งที่สำคัญ ซึ่งบอกได้ง่ายก็คือ **ศรัทธา** อย่าง ญาติโยมมีศรัทธาในพระสงฆ์ ในพระศาสนา ก็ไปรวมกัน ไปรวมกันทำ บุญ หรือไปช่วยงานช่วยการที่วัด นี่ก็เกิดความสามัคคี

นอกจากศรัทธา ธรรมะคือคุณสมบัติในตัวเราก็อีกอย่างหนึ่งที่สำคัญ ก็คือ **ฉันทะ** ที่แปลว่า ความพอใจใฝ่ปรารถนา หมายถึงพอใจใฝ่ ปรารถนาจะทำอะไรบางอย่างที่มองเห็นว่าดีงาม

คนเรานี่ ถ้าพอใจชอบใจอยากได้อะไรอันเดียวกัน ก็อาจจะเกิด ปัญหา ต้องแย่งชิงทะเลาะกัน ทำให้แตกสามัคคี แต่ถ้าพอใจอยากจะทำอะไรที่ดีงามตรงกัน ลงเป็นอันเดียว ก็จะเกิดความสามัคคี

ความพอใจนี้ ทางพระเรียกว่า “ฉันทะ” อากาที่ประสานกัน เสมอกัน ลงกัน ตรงกัน ท่านเรียกว่า “สมานะ”

ที่นี้ ถ้ามีฉันทะคือความพอใจใฝ่ปรารถนาจะทำนั้น ตรงกัน

เสมอกัน ลงกัน ร่วมกัน เป็นสมานะ ก็เรียกว่า “สมานฉันท์” ก็คือ คำว่า **สมานฉันท์** นั่นเอง

เราจะมีสามัคคีกันดีได้ ก็โดยมีสมานฉันท์ ถ้ามีสมานฉันท์แล้ว เราก็จะสามัคคีกันแน่นแฟ้น

การที่ญาติโยมชาวศรีประจันต์มีความสามัคคี ดังที่แสดงออกมาอย่างน้อยในวันนี้ ก็เป็นตัวอย่างของเรามีสมานฉันท์นี้แหละ ญาติโยมมีสมานฉันท์คือมีความพอใจไปปรารถนาอะไรที่ตรงลงเป็นอันเดียวกัน ลองพูดกันให้เจอลือว่า เอ๊ะ ที่เรามาสามัคคีกันคราวนี้ เรามีตัวฉันท์อะไรหนอ ที่สมานกัน จับอันนั้นให้ได้ คือฉันท์ที่ร่วมกัน ความพึงพอใจไปปรารถนาที่เป็นอันเดียวกัน อันนี้แหละคือแกนของความสามัคคี

ที่นี้ ความพอใจไปปรารถนาอันดีที่ร่วมกัน ก็มี ๒ แบบ คือความพอใจบางอย่าง เช่น ความชื่นชมในคุณงามความดี สิ่งที่ดีงามเมื่อชื่นชมเหมือนกันไป ใจเราก็รวมกันเป็นสามัคคีจริง เพราะความพอใจที่ตรงกันนั้นมายึดเหนี่ยวใจให้รวมกันได้

แต่ฉันท์ที่ทำให้เกิดความสามัคคีแบบนี้ เป็นความสามัคคีที่ค่อนข้างหยุดนิ่ง สามัคคีอยู่เฉยๆ ก็เลยอาจจะไม่ก้าวไปไหน

ที่นี้ ฉันท์ที่จะทำให้เกิดสามัคคีที่มีพลังยิ่งใหญ่ ทำให้เกิดความก้าวหน้าได้ ต้องเป็นฉันท์ที่แท้ คือ ความพอใจไปปรารถนาจะทำอะไรสักอย่างหนึ่ง โดยมีใจไปปรารถนาเลยต่อไปถึงจุดหมาย คือ เรามองเห็นจุดหมายอะไรสักอย่างหนึ่ง เมื่อเราไปปรารถนาจุดหมายนั้นแล้ว เราก็อยากจะทำกรเพื่อไปถึงจุดหมายนั้น ตัวนี้แหละจึงจะเป็นฉันท์ที่แท้

จริง คือ ความพอใจใฝ่ปรารถนาที่จะทำ (ไม่ใช่แค่พอใจเฉยๆ)

ถ้าอยากทำการเพื่อให้บรรลุจุดหมายอย่างหนึ่งขึ้นมา คราวนี้ละก็ มันจะเป็นพลังซึ่งทำให้เกิดความสามัคคีชนิดที่ไม่ใช่หยุดนิ่ง แต่เป็นการรวมตัวรวมกำลังกันเพื่อทำการอะไรอย่างหนึ่ง คือเป็นความสามัคคีที่พร้อมด้วยความมุ่งมั่นที่จะเดินหน้าไป ในการทำอะไรต่ออะไรที่จะให้เจริญก้าวหน้าไปสู่ความสำเร็จบรรลุจุดหมายที่ต้องการนั้น

เราต้องการสมานฉันท์แบบนี้ ประเทศชาติของเราก็ต้องการสมานฉันท์แบบนี้มาก

ประเทศไทยไม่ใช่ต้องการสมานฉันท์เฉพาะที่ภาคใต้หรือภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคอีสาน ภาคตะวันออก ภาคใต้ ปัญหาภาคใต้เราคิดแก้ไขในเรื่องสมานฉันท์กันมาตั้งนานแล้ว ก็ยังไม่สำเร็จสักที เพราะที่จริง ปัญหาที่แท้ไม่ใช่แค่ไม่สมานฉันท์กันที่ภาคใต้ แต่ปมใหญ่อยู่ที่คนไทยไม่สมานฉันท์กันในเรื่องภาคใต้

นอกจากนั้น เราไม่ต้องไปรอ เพราะสมานฉันท์นั้นต้องใช้ทุกที่ทุกเวลา แล้วอย่าลืมแง่มุมของสมานฉันท์อย่างที่บอกเมื่อกี้ อย่าเอาแค่สมานฉันท์แบบหยุดนิ่ง ไม่ใช่พอใจใฝ่ปรารถนาสิ่งที่ดีงาม แล้วชื่นชมพอใจรวมใจกันได้แค่สามัคคีอยู่หนึ่งๆ เฉยๆ แต่ต้องรวมกำลังรวมใจแบบมีจุดมุ่งหมายและใฝ่จะทำอย่างที่ว่าแล้ว คือ จะทำการนี้เพื่อให้ลุถึงจุดหมายนั้น

ถ้าสมานฉันท์อย่างนี้ ความสามัคคีจะมีพลังที่แท้จริง เราจะมุ่งมั่นเดินหน้าไปได้ เราต้องการความสามัคคีแบบนี้

โดยเฉพาะเวลานี้ สังคมประเทศไทย เรารู้กันอยู่ว่ามีปัญหามาก ต้องมีการแก้ไขพร้อมกันไปกับการสร้างสรรค์ เพราะฉะนั้น เราจะต้องมี สมานฉันท์กันให้มาก

อย่ามองข้ามสมานฉันท์ ในการทำบุญขั้นพื้นฐาน

เราพูดกันเรื่อยมาถึงความสามัคคี ครั้นถึงตอนนี้เกิดมีคำว่า สมานฉันท์ เราก็นิยมพูดกันเกร่อ จนบางทีแทบจะลืมความสามัคคี ทั้งที่ เอาเข้าจริง คำว่า “สมานฉันท์” มีความหมายแค่นี้ เราก็ไม่ชัดเจนเลย

ที่จริง “สมานฉันท์” เป็นคำเก่า อาตมาก็เลยอยากจะเล่าเรื่องให้ ฟัง จะได้มองเห็นว่ามันเป็นคำที่แสนจะเก่าแก่ และสมานฉันท์ที่สำคัญก็คือสมานฉันท์ที่ทำให้มารวมสามัคคีกันทำบุญ

ในที่นี้ จะเล่าให้ฟังสักเรื่องหนึ่ง เรียกว่า เรื่องกำเนิดพระ อินทร์ โยมรู้จักพระอินทร์กันทุกท่าน พระอินทร์ก็เกิดจากสมานฉันท์นี้ แหะละ ถ้าไม่มีสมานฉันท์ ก็ไม่มีพระอินทร์ ถ้าเป็นญาติโยมเก่าๆ ก็น่า จะรู้เรื่องของพระอินทร์นี้ว่าตามคติพระพุทธศาสนาพระอินทร์เกิดมา อย่างไร ก็เลยมาทบทวนเรื่องเก่ากันหน่อย

ได้บอกเมื่อกี้ว่า พระอินทร์นี้เป็นเรื่องที่เกิดจากสมานฉันท์ และ เป็นการมาสมานฉันท์กันในการทำบุญ เรื่องเป็นอย่างไร คำในบาลีนั้น บอกความหมายของสมานฉันท์ชัดเลย และขอให้โยมสังเกตหรือ วิเคราะห์ดูด้วยว่าบุญในเรื่องนี้คืออะไรบ้าง

ในคัมภีร์ท่านเล่าไว้ว่า มีคนหนุ่ม ๓๓ คน เอาละสิ พอเริ่มเรื่องก็

ขอแทรกนิดหนึ่ง คือให้สังเกตว่า คำว่า “๓๓” นี้แหละ เป็นที่มาของคำว่าดาวดิงส์ ที่เป็นชื่อสวรรค์ของพระอินทร์

อธิบายหน่อยว่า “๓๓” นั้น เป็นภาษาบาลีว่า “เตตตีส” (อ่านว่า เตตติงสะ) แล้ว เตตตีส ก็มาเป็น “ดาวตีส” (ไทย=ดาวดิงส์; บางทีเรียกว่า ไตรตรึงษ์ ซึ่งเป็นรูปที่เพี้ยนมาจากคำสันสกฤต)

ในคนหนุ่ม คือมาณพ ๓๓ คนนี้ คนหนึ่งเป็นพระโพธิสัตว์ (ชื่อนายมฆะ) ส่วนอีก ๓๒ คน ก็เป็นเพื่อนๆ ในชุมชนเดียวกัน

มาณพหรือชายหนุ่ม ๓๒ คนนี้ ได้มีสมาณฉันท์กับพระโพธิสัตว์ (คำบาลีว่า “เตตตีส ชนา โพธิสตุเตน สมานจุนหา”) ในการทำงานบำเพ็ญประโยชน์แก่ชุมชน เพื่อทำชุมชนนั้นให้ดีงาม รื่นรมย์ ร่มรื่นและร่มเย็น ปลอดภัย มีความสะดวกในการที่จะทำกิจกรรมการงานต่างๆ ที่จะให้เกิดความเจริญงอกงามและอยู่กันร่มเย็นเป็นสุข

เมื่อจะมาร่วมงานกัน นายมฆะที่เป็นผู้นำ ก็ให้ทุกคนรักษาศีล ๕ เช่น ไม่ตุกติกิเลสเรื่องเงินทอง ไม่ดื่มสุรา เป็นต้น แล้วมาณพ ๓๓ คนนั้น ซึ่งมีสมาณฉันท์ ก็พร้อมใจกันเที่ยวทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

ขอให้สังเกตว่า กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์นั้น ท่านใช้คำว่า “บุญ” ดั่งข้อความภาษาบาลีในคัมภีร์ว่า “บุญณานิ กโรนตา วิจรนติ” แปลว่า (มาณพ ๓๓ คนนั้น) “เที่ยวทำบุญกันอยู่”

คนกลุ่ม ๓๓ คนนี้ เที่ยวทำบุญอะไรกันบ้าง และเที่ยวทำบุญกันอย่างไร ขอให้ญาติโยมฟังนะความหมายของการทำบุญ เพื่อจะได้เข้าใจความหมายของการทำบุญชัดเจนขึ้นบ้าง แล้วก็เป็นบุญอย่างสำคัญ ที่

ทำให้มาณพ ๓๓ คนนั้นไปเป็นเจ้าของสวรรค์แห่งดาวดึงส์

“บุญ” นี้คืออะไร มาณพเหล่านี้ ตั้งแต่เช้า ก็ถือมิด ขวาน และ อุปกรณ์อื่นๆ แล้วพากันไปสำรวจดู หนทางสัญจรที่ไหนขรุขระไม่เรียบ ร้อย ก็ช่วยกันขุด ช่วยกันถากถาง ช่วยกันปราบ ช่วยกันปรับ ให้เป็น ถนนที่เรียบราบสม่ำเสมอ เพื่อให้คนเดินทางไปมาได้สะดวก ที่ไหนติด ขัดมีลำธารสายน้ำกั้น ก็สร้างสะพานข้ามไป ที่ไหนขาดแคลนน้ำ ก็ขุด สระน้ำให้ ตลอดจนสร้างศาลา เป็นที่พักคนเดินทางบ้าง เป็นที่คนมา ประชุมกันบ้าง หรือเป็นที่ทำกิจกรรมต่างๆ ดังนี้ เป็นต้น

เมื่อมาณพ ๓๓ คนเป็นหลักในการทำบุญเหล่านี้แล้ว ต่อมา คน อื่นๆ ก็มาร่วมแรงร่วมใจมากขึ้นๆ เช่น ทางฝ่ายสตรีก็เข้ามาช่วย เมื่อ คนหนุ่มพวกนี้ไปสร้างศาลาที่พักคนเดินทาง กลุ่มผู้หญิงก็ไปช่วยกัน ปลุกต้นไม้ จัดสวน ตกแต่งบริเวณ เป็นต้น เลยกลายเป็นว่า ชุมชน ของเขาทั้งร่วมเย็นมีความสงบสุข และน่ารื่นรมย์ด้วย

จากนั้น มาณพ ๓๓ คนนี้ก็ขยายงานไปบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่ ชุมชนอื่น ที่หมู่บ้านอื่นๆ ต่อไปอีก

นี่คือการทำบุญ ที่ท่านเล่าเรื่องไว้ชัดเจนในคัมภีร์ เป็นบุญขั้นพื้นฐานเลยทีเดียว แต่บางทีญาติโยมก็ลืมกันไป

เวลาจะทำบุญ เรามักนึกกันแต่ในชั้นล่ำลึงข้ามชีวิตประจำวัน เอา แค่ว่า ไปทำบุญที่วัด ไปถวายภัตตาหาร อะไรต่างๆ กับพระ แต่บุญ แบบต่างๆ ในคัมภีร์แท้ๆ เราไม่เอามาคิดพิจารณาให้ครบถ้วนทั่วถึง ทำให้เกิดช่องว่างในการทำบุญ

เราจะไปทำบุญที่วัด ไปถวายภัตตาหาร เป็นต้น ได้ดีจริง ก็ต่อเมื่อ บ้าน หมู่บ้าน ชุมชนของเราอยู่ในภาวะที่ดีด้วย ถ้าเราจัดทำหมู่บ้าน ชุมชนของเราให้ดี เป็นสัปปายะ¹ อยู่กันผาสุก มีความสงบเรียบร้อยดีแล้ว เราก็พร้อมที่จะไปทำบุญที่วัด ไปเลี้ยงพระ เป็นต้น ได้อย่างไรกังวล เรียกว่าสามารถก้าวไปในบุญกุศลได้อย่างมั่นคงและมั่นใจ

แต่ถ้าที่บ้านและในชุมชนสับสนวุ่นวาย ทั้งชุมชนและขัดข้อง เวลาไปทำบุญที่วัด ไม่ว่าจะรักษาศีล หรือจะเจริญจิตภาวนาและปัญญาภาวนา ก็ถูกความระแวงหรือหวาดกังวล เป็นต้น ตามมากวน คอยขัด คอยถ่วงไว้ เลยก้าวไปในบุญคือการปฏิบัติที่เป็นบุญขั้นสูงขึ้นไปได้ยาก หรือไปไม่ไหว จึงอย่ามองข้ามบุญขั้นพื้นฐานที่ท่านสอนไว้นี้

ถ้าเราจัดทำบุญขั้นพื้นฐานไว้ดี เวลาไปวัด พระท่านสอนธรรม แนะนำให้เราประพฤติชอบ อยู่กันดี ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ช่วยกันสร้างสรรค์ชุมชนของเรา นี่ก็คือให้ทำบุญกันชัดๆ เลย เป็นการย้ำ เป็นการหนุนและเสริมการทำบุญของเราให้หนักแน่นยิ่งขึ้นอีก คือให้มันแน่นอยู่ในทางของบุญนั่นเอง

คนไทยชอบทำบุญแล้ว ถ้าศึกษาบุญด้วย จะเยี่ยมยอด

การทำบุญขั้นพื้นฐานนี้ บางทีเราก็ไม่ได้นึกถึง คอยจะมองข้ามไปเสีย ที่จริงก็คือการพัฒนาชีวิต พัฒนาสังคม ในทางที่ถูกต้อง อย่างบริสุทธิ์ใจนั่นเอง

¹ สัปปายะ แปลว่า สบาย คือ เหมาะกัน, เอื้อ, เกื้อหนุน หมายความว่า เอื้อหรือเกื้อหนุน ให้เป็นอยู่หรือทำกรณนั้นๆ ได้ด้วยดี

บุญของมาถนพ ๓๓ คน ที่มีมมาถนพเป็นผู้นำนี้ ถ้าใช้ภาษาปัจจุบัน ก็คือการมาช่วยกันพัฒนาหมู่บ้าน พัฒนาชุมชนนั่นเอง แต่ภาษาเก่าเรียกว่า “ทำบุญ” คือ การเห็นแก่ประโยชน์สุขร่วมกัน ของตนเองและของผู้อื่น ของส่วนรวม ของชุมชน ของหมู่บ้าน แล้วมาช่วยกันบำเพ็ญประโยชน์ มาสร้างสิ่งสาธารณูปโภค ทำสิ่งที่จะช่วยให้เกิดความร่มเย็นปลอดภัย

นอกจากความเป็นอยู่สลับปะยาะด้านวัตถุแล้ว ที่ขาดไม่ได้ก็คือ การชักชวนชักนำกันให้ประพฤติดีปฏิบัติชอบ ไม่ก่อความเดือดร้อนเบียดเบียนกัน แต่ให้เกื้อกูลกัน พูดสั้นๆ ว่า ให้ตั้งอยู่ในศีลในธรรม ดังที่ท่านเล่าไว้ในเรื่องนี้ด้วยว่า มาถนพ ๓๓ คนนี้ ได้ช่วยแนะนำชักจูงคนที่ติดยาเสพติด กินเหล้าเมายา ให้ละเลิก และชวนให้ตั้งตนอยู่ในศีล ในธรรม

นี่แหละ บุญนี้คลุมไปหมด ตั้งแต่ในบ้านไปจนถึงทั้งสังคม ตั้งแต่เรื่องวัตถุไปจนถึงเรื่องนามธรรม ทั้งทางจิตใจและปัญญา

เพราะฉะนั้น เราจะต้องหันกลับมาทบทวนความหมายของคำว่า “บุญ” กันให้ชัด อย่างน้อยก็มองบุญให้กว้างขวางทั่วถึง ถ้าทำบุญกันอย่างนี้ละก็ ชีวิต ครอบครัว หมู่บ้าน สังคม จะตั้งมามีความสุขแน่นอน

ถึงเวลาจะเอาคำตรัสของพระพุทธเจ้ามาเป็นข้อสรุป สำหรับตรวจสอบการทำบุญขั้นพื้นฐานของเรา ขอให้ดูพุทธพจน์ต่อไปนี้

“ชนเหล่าใด ปลูกสวน ปลูกป่า สร้างสะพาน โรงบริการ
น้ำดื่ม และบึงบ่อสระน้ำ ให้ที่พิทักษ์ บุญของชนเหล่านั้น

ย่อมเจริญงอกงาม ทั้งคืนทั้งวัน ตลอดทุกเวลา ชนเหล่านั้น
ตั้งอยู่ในธรรม ถึงพร้อมด้วยศีล เป็นผู้เดินทางสวรรค์”
(ส.ส.๑๕/๑๔๖/๔๖)

เมื่อกี้ี้พูดแล้วว่า มาณพ ๓๓ คนนี้ ตื่นเช้าขึ้นมาก็ “บุญทานิ
กโรนฺตา วิจรนฺติ” แปลว่า เทียบทำบุญกันไป คือเทียบทำความดี หรือ
เทียบบำเพ็ญประโยชน์ต่างๆ ถ้าสังคมไทยเอาใจใส่ไม่ละเลยการทำบุญ
แบบนี้กัน แล้วเอาไปประสานกับบุญชั้นลึกเข้าไปที่เราชอบทำกันอยู่แล้ว
ชีวิตและสังคมก็จะดั่งามรมเย็นเป็นสุขอย่างแท้จริง

คนไทยเราชอบทำบุญกันนัก ก็คืออยู่ แต่มักทำไปโดยไม่รู้เข้าใจแม้
แต่ว่าบุญคืออะไร บุญเป็นอย่างไร จึงน่าเสียดายอย่างยิ่ง ถ้าคนไทย
ชอบทำบุญ และชอบศึกษาบุญด้วย คนไทยและสังคมไทยจะดีเลิศ
ประเสริฐยอดเยี่ยม

สาระของเรื่องกำเนิดพระอินทร์ที่เล่ามานี้ ก็คือ ความไม่ปรารถนา
ต่อความดีความงามความรื่นรมย์รมเย็นและประโยชน์สุข ที่จะทำให้เกิด
ขึ้นแก่ชุมชน เป็นต้น ที่เรียกว่า **ฉันทะ** ซึ่งคนเหล่านี้มีเสมอเหมือนกัน
เรียกว่า **สมาน** กัน เป็น**สมานฉันท**แล้ว ก็ทำให้เกิดความสามัคคีมี
กำลัง ชนิดที่มาร่วมแรงร่วมใจกันทำงานทำกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์

สมานฉันทแบบที่ว่านี้แหละ ทำให้เกิดงานเกิดการที่เป็นการสร้าง
สรรค์อย่างแท้จริง ไม่ใช่แค่แก้ปัญหาให้สงบจากการทะเลาะวิวาท ให้คน
เลิกบราฆ่าฟันก่อการร้ายกันเท่านั้น แต่มันก้าวไปไกลกว่านั้น โดยทำ
ให้เกิดการกระทำในทางก่อกุศลคือก่อการดีด้วย

นอกจากนั้น เมื่อคนมีสมานฉันท์ในการทำบุญขึ้นพื้นฐานได้แล้ว เขาก็จะขยายออกไปมีสมานฉันท์ในเรื่องราวกิจการในระดับและขอบเขต ที่กว้างใหญ่ขึ้นไป เช่นในระดับชาติได้ แต่ตรงข้าม ถ้าแม้แต่ในเรื่องพื้นฐานแค่ประโยชน์สุขแห่งชุมชนของตน คนก็ยังไม่สมานฉันท์ ไม่เคยได้ฝึกกัน จะหวังให้เขามีสมานฉันท์ขึ้นใหญ่กว้าง ก็คงจะหวังได้ยาก

สมานฉันท์เป็นเรื่องของการที่จะทำอะไรสักอย่างหนึ่ง เพราะฉะนั้น เราจึงไม่ควรพูดถึงสมานฉันท์อยู่แค่จะแก้ปัญหาคาถะทะเลาะวิวาท แต่ต้องพูดถึงการที่จะรวมกำลังสามัคคีในการสร้างสรรค์ประโยชน์สุขความดีงามและความเจริญก้าวหน้าต่อไป

เอละ เป็นอันว่าจบเรื่องนี้ไปตอนหนึ่งว่า มาณพ ๓๓ คนนี้แหละ ตายแล้วก็ได้ไปเกิดในสวรรค์ และเรียกสวรรค์ชั้นนี้ว่า ดาวดึงส์ คือ สวรรค์ชั้น ๓๓ คน โดยตัวพระโพธิสัตว์ที่เป็นหัวหน้าก็ไปเป็นพระอินทร์หรือท้าวสักกะ

พระเจ้าอโศกใช้ทรัพย์และอำนาจทำบุญอะไร

เมื่อเราดูประวัติศาสตร์ จะเห็นว่า ชาวพุทธที่ยิ่งใหญ่หรือเป็นผู้นำสมัยก่อน เอาใจใส่ให้ความสำคัญในการทำบุญขึ้นพื้นฐานนี้อย่างจริงจัง

ดูง่าย ๆ ไม่นานหลังพุทธกาล ประมาณ พ.ศ.๒๑๘ มีพระเจ้าแผ่นดินที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ถือกันว่ายิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ พระพุทธศาสนา ชาวพุทธรู้จักดี คือ พระเจ้าอโศกมหาราช

พระเจ้าอโศกมหาราชนี้ก็ทำบุญมากมายเหมือนกัน แล้วก็เอาจริง

เอาจึงกับการทำบุญขึ้นพื้นฐานแบบเดียวกับมาณพ ๓๓ คนนี้แหละ มองได้ว่า คงจะทรงปฏิบัติตามพุทธพจน์ในพระไตรปิฎก เล่ม ๑๕ ที่ยก มาเมื่อก็ เรื่องนี้เห็นได้จากพระราชดำรัสที่เขียนไว้ในศิลาจารึกว่า

ตามถนนหนทาง ข้าย ได้ให้ปลูกต้นไม้ขึ้นไว้ เพื่อเป็น
ร่มเงาแก่สัตว์และมนุษย์ทั้งหลาย ให้ปลูกสวนมะม่วง ให้ขุด
บ่อน้ำไว้ทุกกระยะครึ่งโกระสะ (ประมาณ ๒ ก.ม.) ให้สร้างที่พักคน
เดินทาง และให้สร้างอ่างเก็บน้ำจำนวนมากไว้ในที่ต่างๆ

ตอนแรก พระเจ้าอโศกนี้ดูร้ายมาก เรียกกันว่า พระเจ้าจันหาโศก
แปลว่า อโศกผู้ดุเดือด หรืออโศกจอมโหด เพราะเที่ยวรบราฆ่าฟัน แย่ง
ชิงดินแดนเขา ฆ่าคนตายมากมาย แต่ต่อมาสลดพระทัย เลิกสงคราม
หันมานับถือพระพุทธศาสนา จึงปฏิบัติธรรม ก็ทำบุญทำกุศล

ก่อนหน้านั้น พระเจ้าอโศกหาทรัพย์ หาราก หาราย หาร้านจ ก็
เพื่อจะบำรุงบำเรอตัวเอง เพื่อความยิ่งใหญ่ใช้อำนาจ แต่พอหันมานับถือ
พระพุทธศาสนา และปฏิบัติธรรมแล้ว ก็เอาลาภยศ เอาทรัพย์และ
อำนาจนั้นมารับใช้ธรรม

ลาภยศ หรือทรัพย์กับอำนาจนี้ ถ้าเอาไปใช้ในทางร้าย (คือรับใช้
ตัณหา-มานะ-ทิฏฐิ = อยากได้ อยากใหญ่ เอาแต่ความคิดเห็นของตน)
ก็เป็นการเบียดเบียนข่มเหงผู้อื่น นำไปสู่ความลุ่มหลงมัวเมา ทำให้เกิด
ความทุกข์ยากเดือดร้อนกันมาก และในที่สุดก็ต้องประสบความวิบัติถึง
ความพินาศ แต่ถ้าเอาไปใช้ในทางดี ทรัพย์ อำนาจ เกียรติยศ บริวาร
นั้น กลับเป็นเครื่องมือหรือเป็นโอกาสให้ทำการสร้างสรรค์ได้มากมาย

ลองพิจารณาดูสิ คนที่มีสติปัญญาดี อยากจะทำดี ตั้งใจดี แต่ถ้าเขาไม่มีทรัพย์ ไม่มีตำแหน่ง ไม่มีฐานะ ไม่มีอำนาจ ไม่มีบริวาร ไม่มีกำลัง ถึงจะมีความคิดดีๆ ก็ทำได้นิดเดียว แต่ถ้าเป็นคนดี มีสติปัญญา และมีความคิดดีๆ แล้วทรัพย์ก็มาก อำนาจก็มี บริวารก็เยอะด้วย ทีนี้ละ เขาจะทำงานใหญ่ๆ ได้สำเร็จ ทำการสร้างสรรค์ได้มากมาย

ก็เหมือนพระเจ้าอโศกนี่แหละ แต่ก่อนนั้นได้แต่हालाहाททรัพย์ หายศ หาอำนาจ เพื่อจะเอามาประกาศความยิ่งใหญ่ข่มขู่ครอบงำคนอื่น และบำรุงบำเรอตัวเอง ตอนนี่พลิกกลับเลย เปลี่ยนมหาธรรม

เมื่อธรรมสอนให้ทำความดี ให้ทำบุญบำเพ็ญประโยชน์ พระเจ้าอโศกก็เอาทรัพย์ เอายศ เอาอำนาจความยิ่งใหญ่ยศศักดิ์บริวารนั้น ไปใช้ในการทำความดีสร้างสรรค์ประโยชน์สุขแก่ประชาชน พระองค์มีทรัพย์ยศมากนั้กหนา ก็เลยทำบุญสร้างประโยชน์สุขได้มากมายเหลือเกิน

พระเจ้าอโศกทำอะไร? อ้อ... ก็ทำคล้ายกับมาณพ ๓๓ คนนั้นแหละ แต่ทำได้ในขอบเขตกว้างขวางกว่า มาณพ ๓๓ คนนั้น อยู่แค่หมู่บ้าน ในตำบล ในอำเภอ เขาก็ทำได้แค่หมู่บ้าน แค่อุ้มชน แต่พระเจ้าอโศกนี้ทำได้ทั่วประเทศเลย ทั่วชมพูทวีป คือประเทศอินเดียสมัยนั้น ที่เรียกว่า มคธ ซึ่งใหญ่กว่าอินเดียสมัยปัจจุบันด้วยซ้ำ

ไม่ต้องพูดถึงอินเดียสมัยพระเจ้าอโศกมหาราช ซึ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ แม้แต่อินเดียปัจจุบันนี้ก็ใหญ่กว่าประเทศไทยถึง ๖ เท่า (ประเทศไทยมีเนื้อที่ ๕ แสนตารางกิโลเมตร อินเดียมีพื้นที่ ๖ เท่าของเรา ก็คือ ๓ ล้านตารางกิโลเมตร)

พระเจ้าอโศกเป็นมหาราชผู้ยิ่งใหญ่ มีอำนาจเต็มที่ มีทรัพย์สินเหลือล้น ทำความดีอะไรที่ว่าค่ายกับมาณพ ๓๓ คน แต่กว้างใหญ่กว่า

เริ่มด้วยสร้างถนนหนทาง เชื่อมต่อท้องที่ต่างๆ ให้ประชาชนเดินทางไปมาถึงกันได้สะดวก แล้วบนถนนหนทางเหล่านั้น ก็สร้างที่พักคนเดินทางเป็นระยะๆ ก็กิโลเมตรจำไม่ได้ ศิลจารึกใช้คำว่า “ครึ่งโกสะ” ตอนนั้นก็เถียงกันเรื่องมาตราว่า โกสะนี้ คือกิโลเมตรกันแน่ ก็ยุติไม่ได้ คิดคร่าวๆ ว่า ๓ หรือ ๔ กิโลเมตร เมื่อสร้างศาลาที่พักคนเดินทางแล้วก็ปลูกป่า ปลูกสวน ปลูกต้นไม้ ให้เป็นที่รื่นรมย์

พร้อมนั้น พระเจ้าอโศกก็ให้ขุดสร้างอ่างเก็บน้ำสำหรับการเกษตร คงเป็นทำนองชลประทาน แล้วก็สร้างโรงพยาบาล ทั้งโรงพยาบาลคนและโรงพยาบาลสัตว์ ซึ่งหาได้ยากนักที่ใครจะคิดถึง แล้วก็หาเครื่องยา คือสมุนไพร มาปลูกไว้ คือปลูกป่าสมุนไพร นี่เป็นตัวอย่างงานบุญที่พระเจ้าอโศกได้ทรงทำ

งานบุญอีกด้านหนึ่ง คือ พระเจ้าอโศกทรงสร้างวัดมากมายถึง ๘๔,๐๐๐ วัด เรียกว่า ๘๔,๐๐๐ วิหาร ท่วมหาอาณาจักร วิหารหรือวัดนี้คืออะไร ก็คือศูนย์กลางการศึกษาของประชาชนนั่นเอง เพราะสมัยนั้นไม่มีโรงเรียนในระบบปัจจุบัน ที่เป็นระบบตะวันตก ซึ่งเราเอามาจากเมืองฝรั่ง แต่ในแบบเดิมของตะวันออกเรา นี้ วัดเป็นศูนย์กลางการศึกษา

พระเจ้าอโศกมหาราชสร้างวัด ๘๔,๐๐๐ วัด บางคนชักสงสัยว่าอะไรกัน มากมายขนาดนี้เป็นจริงได้หรือ แต่ที่จริงยังน้อยกว่าประเทศไทยเสียอีก ลองคิดดูให้ดี

ประเทศไทยมีเนื้อที่ ๕ แสน ตร.กม. เรามี ๓ หมื่นวัด ที่นี้ประเทศอินเดียใหญ่กว่าไทยเรา ๖ เท่า ถ้าพระเจ้าอโศกสร้างวัดตามอัตราส่วนให้มีเท่าประเทศไทย จะต้องสร้างกี่วัด เรามี ๓ หมื่นวัด เอา ๖ คูณเข้าไป ก็เป็น ๑๘๐,๐๐๐ วัด แต่พระเจ้าอโศกสร้างแค่ ๘๔,๐๐๐ วัด นี่แสดงว่า ประเทศไทยเจริญด้วยวัดยิ่งกว่าชมพูทวีปสมัยพระเจ้าอโศกเสียอีก

แต่มองอีกที อีกแง่หนึ่ง ว่า เอ๊ะ... ที่เราเจริญด้วยวัดมากมายนี้ วัดของเราเจริญดีเหมือนวัดของพระเจ้าอโศกหรือเปล่านั้น ตอนนี่ต้องตรวจสอบตัวเองแล้ว พระเจ้าอโศกมีแค่ ๘๔,๐๐๐ วัด ในเนื้อที่ตั้งถิ่น ๓ ล้าน ตร.กม. เรามีวัดโดยอัตราส่วนมากเหนือพระเจ้าอโศกตั้งเยอะ เราควรจะเจริญมากกว่าสมัยพระเจ้าอโศกอีก แต่ในแง่เนื้อหาสาระ ไม่รู้ว่าเราเจริญจริงหรือเปล่า

อันนี้ขอให้มาคิดทบทวนกันดู โดยหลักการก็คือ วัดนั้นเป็นศูนย์กลางการศึกษาของมวลชน ที่จะฝึกฝนพัฒนาประชาชนให้เจริญออกมาสูงขึ้นไปในไตรสิกขา หรือบุญสิกขา จนเต็มตามวิสัย

รวมความว่า พระเจ้าอโศกมหาราชทรงทำบุญ โดยใส่พระทัยจริงจัง ไม่ละเลยบุญขั้นพื้นฐานอย่างนี้

นี่ก็เป็นการเตือนให้เราต้องมาคิดถึงการทำบุญขั้นพื้นฐานนี้กันให้ชัด อย่งที่ว่าแล้ว ไม่ใช่มองการทำบุญกันแต่เรื่องที่จะไปวัดไปวาอย่างเดียว แต่ต้องเอามาประสานโยงกันให้ได้ทั้งหมด ทำบุญที่บ้านให้ไปโยงกับบุญที่วัด และให้บุญที่วัดกลับมาหนุนบุญที่บ้าน

เมื่อเราไปทำบุญที่วัด ถ้าพระท่านมีการศึกษาดี มีกำลังคุณธรรม มีคุณภาพที่ได้พัฒนามาดี ท่านก็มีธรรมมาให้โยม ท่านก็เอาธรรมะมา สอนโยม ซึ่งแนะหลักและวิธีดำเนินชีวิต ให้เราขยันหมั่นเพียรทำงาน สร้างสรรค์ทำความดีต่างๆ และเกื้อกูลซึ่งกันและกัน

เมื่อเราทำบุญด้วยการประพฤติปฏิบัติตามธรรมที่พระสอนนั้น ก็ ทำให้ชีวิตและชุมชนของเราดี อยู่กันร่มเย็นเป็นสุข พอชุมชนของเราอยู่ ร่มเย็นเป็นสุข เราก็ไปอุปถัมภ์บำรุงพระสงฆ์ และก้าวไปใหญ่ของเร เองที่วัดได้ดี

แต่ถ้าไม่เป็นอย่างนี้ ต่อไปก็เสื่อมหมด เพราะฉะนั้น จึงต้อง ตรวจสอบว่า วงจรบุญของเราในเชิงอาศัยและเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน ระหว่างวัดกับบ้านแบบนี้ ยังดีอยู่ไหม

ทั้งหมดนี้ อาตมภาพนำมาเล่าให้เห็นว่า สมานฉันท์นี้เป็นเรื่อง สำคัญที่เราจะต้องทำให้เกิดให้มีให้ได้ แต่ต้องเน้นสมานฉันท์ที่ทำให้เกิด ความสามัคคีแบบที่ทำให้มีความมุ่งมั่นก้าวหน้าในการทำการ ไม่ใช่แค่ ความสามัคคีที่อยู่เฉย

คิดใหม่ ทำใหม่ จึงจะได้ความเจริญที่พึงปรารถนา

โดยเฉพาะปัจจุบันนี้ จะต้องมาคิดกันให้มากกว่า เราจะเอาอย่างไร กับเรื่องอนาคตของสังคม ของประเทศชาติ

สังคมของเรานี้ มีสภาพปัจจุบันที่เราบอกว่า เราอยู่ในโลกาภิวัตน์ เราเจริญก้าวหน้า เรามีเทคโนโลยี มีไอที มีสิ่งเสพบริโภคมากมายอุดม

สมบูรณ์

แต่ลองใช้ปัญญาพิจารณาตรวจสอบให้ลึกลงไปหน่อยดูซิว่า ความเจริญแบบไหนแน่ เป็นสิ่งที่พึงปรารถนา ความเจริญแบบที่เป็นอยู่ที่นี่ น่าพอใจหรือไม่

ลองใช้ปัญญาคิดพิจารณากันให้ดี ไม่ใช่เพียงแค่ว่าตามเขาไป เขาว่าอย่างนี้เจริญ เราก็ว่าเจริญ แล้วก็นิยมตามกันไป ถ้าอย่างนี้ เราก็ไม่ได้ใช้ความคิดพิจารณา พุดต่างๆ ก็คือ ไม่ใช่ปัญญานั่นเอง

ฉันทะที่แท้ต้องมาจากปัญญา คือปัญญาคิดพิจารณาจนรู้ว่าอะไรดี อะไรเป็นประโยชน์แท้จริงแล้ว พอเราแน่ใจว่าอันนี้แหละดีงามเป็นประโยชน์แท้แน่แล้ว ความพึงพอใจใฝ่ปรารถนาที่แท้และมีพลังก็จะเกิดขึ้น และอันนั้นแหละคือ ฉันทะ

แต่ถ้าเราไม่มีหรือไม่ใช่ปัญญา ฉันทะก็จะเป็นเพียงความพอใจแบบที่ว่า ชอบใจ ถูกใจ เพราะถูกตาถูกหู ฯลฯ ไปผิวๆ ผินๆ ถ้าอย่างนี้ท่านไม่เรียกฉันทะหรอก มันเป็นฉันทะก็จริง แต่เป็นตัณหาฉันทะ ท่านเรียกสั้นๆ ว่า **ตัณหา** คือ พอใจ ชอบใจ แค่ว่ามันถูกตา ถูกหู ฯลฯ

ถ้าแค่รู้สึกถูกตา ถูกหู ถูกลิ้น แล้วพอใจใฝ่ปรารถนา ก็เรียกว่า ตัณหา แต่ถ้าใช้ปัญญาพิจารณาว่า อะไรมันดีแท้จะก่อเกิดประโยชน์แก่ชีวิต แก่สังคม เป็นความเจริญงอกงามของพฤติกรรมจิตใจและปัญญา เมื่อเห็นชัดด้วยปัญญาอย่างนั้นแล้ว จึงพอใจใฝ่ปรารถนา แบบนี้ท่านเรียกว่า ฉันทะ

ต้องตรวจสอบว่า เรานี้ พอใจด้วยตัณหา หรือพอใจด้วยฉันทะ ถ้าพอใจด้วยฉันทะ ก็เอาได้ เพราะปัญญาได้มองเห็นชัดแล้วว่าถูกว่าดีแน่ และความพอใจนั้นจะทำให้เกิดการกระทำ โดยมีกำลังที่จะมุ่งไป และเมื่อแต่ละคนใช้ปัญญามองเห็นสิ่งที่ควรจะทำเป็นจุดหมายลงกัน ก็จะเกิดสมานฉันท์อย่างที่ว่าเมื่อกี้ แล้วเราก็จะก้าวไปในการสร้างสรรค์ได้จริง

เป็นอันว่า สิ่งที่เราต้องการเวลานี้ คือสมานฉันท์ที่มีความหมายในการสร้างสรรค์ที่แท้จริง เพราะฉะนั้น เราจะต้องชวนกันมาใช้ปัญญา คิดกันให้ชัด อย่างน้อยก็อย่างที่บอกเมื่อกี้ว่า ความเจริญอย่างไรเป็นสิ่งที่พึงปรารถนา หรือความเจริญที่พึงปรารถนาเป็นอย่างไร ให้ได้ความเจริญที่เป็นจุดหมายของฉันทะ ไม่ใช่ความเจริญที่เป็นจุดหมายของตัณหา

ลองใช้ปัญญาพิจารณาดูว่า ความเจริญอย่างที่เป็นอยู่ปัจจุบันนี้ เป็นสิ่งดีที่พึงปรารถนาไหม ความเจริญที่ว่า ตื่นเช้าขึ้นมาเจอข่าวหนังสือพิมพ์ ก็ตื่นตื่นด้วยเรื่องอาชญากรรมรุนแรง ทะเลาะวิวาทก็ฆ่ากัน แย่งชิงทรัพย์ก็ฆ่ากัน ช่มชู้นผู้หญิงแล้วยังฆ่าเขาตายอีก คนในครอบครัว พ่อแม่ลูกก็ฆ่ากัน อบายมุขเกลื่อน หมกมุ่นการพนัน ดื่มสุราก็เป็นธรรมดา แม้แต่ในงานวัด สิ่งเสพติดระบาดสารพัด คนเอารถเอาเปรียบกันจนวาย

ลงมากระทั่งในสังคมเล็กที่สุดคือครอบครัว สมาชิกคือพ่อแม่ลูก ซึ่งเป็นคนใกล้ชิดกันที่สุด ก็ชกจะเหินห่างกัน และอยู่กันไม่ค่อยเป็นสุข เด็กๆ ยังไม่ทันจะค่อยเติบโต ก็ชกเกินกำลังพ่อแม่เอาไม่อยู่ เอาแต่เรื่องสนุกสนานเพลิดเพลิน เมินเรื่องเจริญปัญญาหาความรู้ วุ่นแต่จะหาสิ่งเสพบริโภค ไปมั่วสุมกันต่างๆ ทะเลาะวิวาทยกพวกตีกัน หมกมุ่นยาเสพติด

ติด อย่างน้อยก็ไม่อยู่ในโอวาทของพ่อแม่ ไม่ฟังใคร หากหลักยึดไม่ได้ ไม่รู้จักฝึกปกครองตัวเองให้ร่วมอยู่ร่วมมีสังคมประชาธิปไตยที่ดี

แม้แต่ในทางสุขภาพร่างกาย ก็เกิดปัญหาแปลกใหม่ว่า ขณะที่สังคมอเมริกันกำลังผจญปัญหาใหม่คือโรคอ้วน เด็กไทยก็มีแนวโน้มที่จะเป็นโรคอ้วนตามฝรั่งไปด้วย จนกระทั่งตอนนี้คุณหมอไทยก็ต้องเตรียมตัว มีการไปดูงานแก้ปัญหาโรคอ้วนที่เมืองอเมริกา เพื่อจะมารับมือกับปัญหาของสังคมไทย จนถึงเด็กไทย ที่ชอบกินอาหารขยะ และกำลังจะเกิดโรคอ้วนก่อปัญหาทันต่อไป

วิธีแก้ปัญหาโรคอ้วนทำอะไร ใครเป็นโรคอ้วนถึงขั้นหนึ่งก็ต้องเข้าโรงพยาบาลผ่าตัดกระเพาะ หั่นกระเพาะที่ใหญ่สองกำปั้น ตัดให้มันเล็กลงเหลือจุแค่ 15 cc. ตอนนี้อินได้น้อย กินนิดเดียวก็อิ่ม เท่ากับบังคับตัวเองให้กินจำกัด ก็เลยจะไม่อ้วน แต่ถ้ากินไปๆ เขาบอกว่ากระเพาะมันก็จะยืดขยายออกไป เต็มมันก็ใหญ่อย่างเก่าอีก ก็คงต้องตัดกันอีก

ต่อไปเมืองไทยก็ต้องมาขบคิดและใช้เวลาใช้แรงงานใช้ทุนรอนมากมายกับเรื่องไม่เข้าเรื่อง อย่างที่แม่แต่อ้วนก็กลายเป็นโรคขึ้นหน้าขึ้นมา นี่ก็ปัญหาความเจริญ เป็นปัญหาอารยธรรมเลยทีเดียว

เราชอบใหม่ความเจริญแบบนี้ เด็กของเราจะมีชีวิตที่ดีใหม่ โลกของเราจะเจริญร่มเย็นเป็นสุขใหม่ สังคมของเราจะเป็นที่น่าพึงพอใจ จะรื่นรมย์ร่มเย็นหรือไม่ มองไปดูหน้าคนก็เครียดซึ่ง ชุ่นมัว คนหน้าหมอง มองไปที่ห้องฟ้าก็มีมืดมัว ด้วยหมอกควัน มีมลภาวะมากมาย ธรรมชาติ

ก็ไม่รื่นรมย์ ต้นไม้ก็ทร้อยทรอ ปากก็จะหมด น้ำเสีย ดินเสีย อากาศไม่บริสุทธิ์ อะไรต่างๆ อย่างนี้ ความเจริญที่มีสภาพอย่างนี้ เราชอบไหม

เมื่อพิจารณาครบด้านแล้ว เราคงบอกว่า เออ... ไม่ดีนะ ความเจริญแบบนี้เราควรจะหันเหหลีกเลี่ยง เราน่าจะมีความเจริญแบบที่พึงปรารถนา ที่ก้าวหน้าไปในสันติสุขอันน่ารื่นรมย์ ที่คนมีชีวิตดีงามมีความสุข ที่สยามยังคงเป็นเมืองแห่งความยิ้มแย้ม คนมีหน้าตาแจ่มใส มีไมตรีจิตมิตรภาพ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ไม่เอาแต่เก่งแย่งช่วงชิงกัน ช่มเหิงเบียดเบียนซึ่งกันและกัน ครอบครัวก็อยู่กันอย่างอบอุ่นมีความสุข สนิทใจ พ่อแม่ลูกยิ้มแย้มเข้าหากัน มีเมตตาอาหาร ตลอดจนกระทั่งธรรมชาติทั่วไปก็รื่นรมย์ ไปไหนก็ว่าเรjingเบิกบานสุขสบายใจ ได้เห็นทุ่งนาป่าไม้เขียวขจี อะไรต่างๆ อย่างนี้ ความเจริญแบบนี้ เราชอบไหม

ถ้าเราต้องการความเจริญที่ก้าวหน้าไปในสันติสุข อย่างมีความร่มเย็น ชีวิตคนก็ดี สังคมก็มีสันติสุข ธรรมชาติก็รื่นรมย์ โลกนี้น่าอยู่อาศัย ถ้าเราคิดว่าเราต้องการอย่างนี้ เราก็ต้อง *คิดใหม่* แล้วก็ *ทำใหม่*

แต่ทำใหม่ที่ว่านี้ ต้องทำใหม่ในแบบที่ประกอบด้วยธรรม ต้องทำใหม่ในทางที่ถูกต้องเป็นกุศล คือประกอบด้วยปัญญา ไม่ใช่ใหม่แบบสนองตัณหา ไม่ใช่เอาแค่ว่าใหม่ได้ความรู้สึกว่าถูกหูถูกตาถูกใจ แต่เป็นใหม่ที่เกิดจากความรู้อย่างเข้าใจว่าถูกต้องดีงาม ที่ทำให้เกิดฉันทะ ซึ่งทุกคนที่ใช้ปัญญาจะมาสमान ให้เป็นสมานฉันท์ที่แท้

ถ้าเราคิดกันชัดอย่างนี้แล้ว เราก็จะเดินหน้าไปในทางที่ถูกต้อง

เตรียมตัวให้พร้อม ที่จะนำพาไทยให้ก้าวไปอย่างสง่างาม

รวมแล้ว กิจกรรมการทำงานในเรื่องชาติภูมิสถานนี้ เป็นส่วนสำแดง ที่ปรากฏชัดออกมาอย่างหนึ่ง หรือเป็นประจักษ์พยาน ของการที่ญาติ โยมประชาชน ตั้งแต่ชาวศรีประจันต์เป็นต้นไปนี้ มีคุณธรรม มีความดี งาม มีความสามัคคี มีสมานฉันท์แล้ว

แต่เราคงไม่หยุดเท่านั้น เราจะต้องนึกถึงฉันทะอะไรอันต่อไป ที่จะ มารวมเราให้มีใจร่วมเป็นสมานฉันท์ ในการมุ่งมั่นทำการเพื่อประโยชน์ สุขส่วนรวมกันต่อไป

ทั้งนี้เพราะว่า ฉันทะแต่ละอย่างนั้น เป็นฉันทะที่จะทำการเพื่อความมุ่งหมายอันใดอันหนึ่ง เมื่อจุดหมายนั้นสำเร็จแล้ว ฉันทะเพื่อจุด หมายนั้นก็จบหรือดับไปด้วย

ที่นี้ ฉันทะมีทั้งในเรื่องใหญ่ และในเรื่องย่อย จะเรียกว่า ฉันทะ อันใหญ่ และฉันทะอันย่อย ก็ได้ ฉันทะอันใหญ่ (และสมานฉันท์ใหญ่) คงจะยังไม่จบ แต่ฉันทะย่อยอาจจะจบ เช่นตกลงรวมใจกันสร้างอะไร ขึ้นสักอย่าง เมื่อสร้างเสร็จแล้ว ฉันทะย่อยในเรื่องนั้นก็ดับอันจบ

พอฉันทะนั้นสิ้นสุด สมานฉันท์บรรลุจุดหมาย ความสามัคคีก็ชัก จะโหวงเหวง เพราะสามัคคีต้องอาศัยฉันทะเป็นจุดยึดจับ สมานฉันท์ก็ ชักจะลอยๆ สามัคคีไม่มีจุดที่จะจับจะยึดรวมใจ

ฉะนั้น ถ้าเรามีสมานฉันท์มาทำให้สามัคคีกันเพื่อทำการอันหนึ่ง พอการนั้นจบแล้ว เราต้องหาฉันทะใหม่มาสืบต่อไป

ฉะนั้น ถ้าหากว่าญาติโยมมีสามัคคีด้วยสมานฉันท์ คือมีฉันทะร่วมกันที่จะทำชาติภูมิสถานนี้ให้เสร็จ ถ้าตอนนี้ทำเสร็จแล้ว บรรลุจุดหมายของฉันทะแล้ว ฉันทะก็จบเสียแล้ว สามัคคีก็จะมีตัวยึดแล้วก็จะทำอย่างไรดีล่ะที่นี้ ถ้าฉันทะยังมีอยู่แค่นั้นชมพอใจในความดีงามและผลงานที่ดี เราก็จะมีแต่สามัคคีชนิดที่หยุดนิ่ง

เพราะฉะนั้นจะต้องก้าวต่อไป คือ ต้องหาฉันทะที่จะเป็นแรงขับเคลื่อนให้ทำการเพื่อจุดหมายข้างหน้า ตอนนี้เราทำเพื่อท้องถิ่น เมืองานของท้องถิ่นเข้าที่ดีแล้ว เราก็จะต้องให้ท้องถิ่นนี้เป็นส่วนร่วมในการสร้างสรรค์สังคมประเทศชาติ ที่เป็นส่วนรวมอันกว้างออกไป นี่ก็คือก้าวหน้าต่อไป

เพราะฉะนั้น จึงหวังว่าเราทั้งหลายจะไม่หยุดเพียงเท่านี้ ชาติภูมิสถานนี้ เป็นส่วนแห่งการที่เรามีสมานฉันท์ก้าวมาขั้นหนึ่งแล้ว จากนี้ก็จะเป็นเหตุปัจจัยให้เรามีสมานฉันท์อันใหญ่ ที่จะก้าวไปสู่การสร้างสรรค์สังคมประเทศชาติของเรา ให้ก้าวหน้าไปสู่ความดีงาม ให้เป็นสังคมที่มีสันติสุข มีความเจริญองกงามในทางที่ถูกต้องอย่างแท้จริง

เมื่อเราได้วิเคราะห์อย่างที่ว่าเมื่อก็และมองเห็นแล้วว่า โลกนี้มีได้เจริญมาในทางที่ถูกต้อง และมันได้กลายเป็นปัญหาใหญ่ของยุคปัจจุบัน ถ้าเรามั่นใจว่าเราจะสร้างความเจริญที่ดีงามถูกต้อง ซึ่งก้าวหน้าไปในสันติสุขที่แท้จริง เราก็จะต้องพร้อมแม้แต่ที่จะเป็นผู้นำ หรือเป็นแบบอย่างในการสร้างสรรค์ความเจริญแบบนี้

เพราะฉะนั้น จึงต้องชวนกันก้าวต่อไป และในเรื่องนี้ ก็จะต้องมี

การคิด มีการใช้ปัญญากันอย่างจริงจัง

อาตมภาพก็ขอมอบแนวความคิดนี้ไว้ ซึ่งเป็นเพียงส่วนหนึ่ง หรือ เป็นเครื่องประกอบในการอนุโมทนาหัวใจของชาวศรีประจันต์และชาวสุพรรณบุรีทั้งหมด รวมทั้งญาติโยมทั่วประเทศไทย จากหน่วยงานต่างๆ ทั้งหลาย ซึ่งได้มีเจตจำนงเป็นกุศลมาร่วมกันสร้างงานและบุญสถานนี้ให้เกิดขึ้น

ท่านทั้งปวงที่กล่าวมา ได้มีน้ำใจสมานฉันท์ร่วมกันสร้างชาติภูมิสถาน ป. อ. ปยุตโต ที่ระบุชื่ออาตมภาพไว้ บัดนี้ งานของท่านผู้จัดทำดำเนินการทั้งหลาย มีชาวศรีประจันต์เป็นต้นนั้น ก็เหมือนบรรลุจุดหมาย เป็นความมีน้ำใจสมานฉันท์ที่เต็มเปี่ยมบริบูรณ์แล้ว กิจของท่านเหมือนจบไปอย่างน้อยตอนหนึ่งแล้ว

ตอนนี้เรื่องก็จึงตกมาถึงอาตมภาพ เพราะว่า เมื่อท่านผู้สร้างงานทำเสร็จแล้ว ก็ยกให้โดยนิมนต์มาเปิด ที่นี้ เมื่อยกมาให้แก่อาตมภาพแล้ว จะทำอย่างไร อาตมภาพก็ควรต้องตอบแทนน้ำใจ

อาตมภาพก็จึงขอแสดงน้ำใจตอบแทน โดยบอกว่าอาตมภาพขออนุโมทนาเกินวาจาจะกล่าว ในการที่ประดาท่านผู้มีน้ำใจกุศล ได้สร้างสรรค์ทำการทั้งหลายมาให้แก่อาตมภาพ และบัดนี้ อาตมภาพก็ขอโอกาสขอมอบชาติภูมิสถาน ป. อ. ปยุตโต นี้ ให้แก่ชุมชนชาวศรีประจันต์ตลอดไปจนถึงชาวสุพรรณบุรีเป็นต้นไปทั้งหมด

เมื่อถึงตอนนี้ ชาติภูมิสถาน ก็จะมีชื่อยาวออกไปอีก แม้จะไม่ปรากฏออกมาเป็นตัวหนังสือ แต่ก็ขอให้รู้กันว่า ชาติภูมิสถานนี้มีชื่อยาว

กว่าที่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร

ชื่อยวมนั้นว่าอย่างไร ก็คือ “ชาติภูมิสถาน ป. อ. ปยุตฺโต ของชาวศรีประจันต์” ก็ขอให้ยอมรับไว้ด้วย (สาธุ...) ก็เป็นของโยมนั่นเอง

แต่ไม่ใช่สั้นแค่นั้นนะ นั่นคือตอนที่หนึ่ง ชื่อเต็มยาวกว่านั้น แต่บอกที่เดียวโยมจะจำไม่ไหว ชื่อเต็มยาวต่อไปว่าอย่างไร ก็ขอบอกต่อให้จบว่า “ชาติภูมิสถาน ป. อ. ปยุตฺโต ของชาวศรีประจันต์ และปวงชาวสุพรรณบุรี ที่จะร่วมเป็นกำลังของสังคมไทย ในการนำพาประเทศไทย ให้ก้าวออกไปอย่างสง่างาม ในท่ามกลางประชาคมโลก”

เอาละ ว่าอย่างนี้ จะไปทวนกันอีกทีก็ได้

อย่างนี้แหละจะมีความหมาย ถ้าตกลงทำอย่างนี้ เราก็จะมีสमानันท์ต่อ คือ จะมองเห็นภารกิจทั้งหลายไหลขึ้นมารอหน้าเรามากมาย ปัญหาที่เราเยอะเลย เรายังจะต้องสร้างสรรค์สังคมที่ดียิ่งต่อไป

ด้านหนึ่ง เรามีความสุขสดชื่น เพราะเราทำสิ่งที่ดียิ่งมาได้ประสบความสำเร็จ แต่อีกด้านหนึ่ง เรามองเห็นตระหนักรู้ว่า ในสังคมของเรานี้ ปัญหายังรอน้ำอยู่มากมายนักหนา ซึ่งเราจะต้องช่วยกันแก้ไข

อย่างไรก็ตาม ปัญหาเหล่านั้นคงไม่เหลือปากว่าแรง ถ้าเรามีน้ำใจสमानันท์ อันเกิดจากปัญญาที่รู้เข้าใจเห็นชัดเจน แล้วมาสามัคคีกันในการมุ่งมั่นทำการต่างๆ สืบต่อไป ก็จะแก้ไขปัญหานั้นให้ลดจนหมดได้ และสร้างสรรค์ให้ก้าวหน้าสู่ความสัมฤทธิ์ลุล่วงหมาย

ถ้าคนไทยมีคุณภาพแท้ ต้องก้าวไปนำทั้งโลกได้

วันนี้ อาตมภาพได้กล่าวมาเป็นเวลาพอสมควรแล้ว คิดหวังว่าจะเป็นการอนุโมทนาได้ส่วนหนึ่ง แม้จะถือว่ายังไม่เต็มต่อน้ำใจของญาติโยมอย่างไรก็ตาม แม้ว่าบุญกุศลที่ญาติโยมทำกันมาในงานนี้ จะเต็มเปี่ยมไปแล้ว แต่เราก็มีเรื่องบุญกุศลที่จะต้องทำกันต่อไป เพราะว่าบุญกุศลนั้นเป็นเรื่องที่ไม่จบสิ้น เรายังต้องก้าวหน้าไปอีก อย่างที่เรียกว่า “ก้าวไปในบุญ” คือ คนเรานี้จะต้องพัฒนาชีวิตให้เจริญอกงามยิ่งขึ้นไป ทำบุญกุศลให้เพิ่มพูนพัฒนา

พระท่านก็ให้ความรู้ไว้แล้วว่า บุญตอนแรกเป็นกามาวจรกุศล พอเจริญต่อไป ก็เป็นรูปาวจรกุศล สูงขึ้นไปอีกก็เป็นอรุปาวจรกุศล แล้วไปจบที่โลกุตตรกุศล มีเป็นขั้นๆ เราต้องก้าวขึ้นไปเรื่อยๆ อย่างมอญอะไรแบบหยุดหนึ่ง

สมานฉันท์ของเราเนี่ย เมื่อมาถูกทาง ก็เป็นกุศลอย่างหนึ่ง เป็นกุศลชนิดแกนสำคัญเลย

พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า **ฉันทะ**นี้เป็นเหมือนแสงอรุณของชีวิตที่ดีงาม ท่านเรียกว่าเป็นบุญนิमितแห่งการเกิดขึ้นของมรรค ถ้ามีฉันทะแล้ว มรรควิธีแห่งชีวิตแบบพุทธจะเกิดขึ้นอย่างแน่นอน การศึกษาที่แท้จะเกิดขึ้นแน่นอน คนก็จะพัฒนาอย่างเปี่ยมด้วยคุณภาพ

ถ้าไม่มีฉันทะ ก็จะอยู่แค่ความรู้สึก ไม่รู้จักคิดอะไร ได้แค่ถูกตาถูกหู ถูกลิ้น ถูกปาก ถูกใจ ถูกอะไรต่ออะไร ไหลไปตามที่รู้สึก แค่ออบ

ใจ-ไม่ชอบใจ แล้วก็จิตใจลุ่มหลงเพลิดเพลिनไปกับสิ่งที่ชอบใจ เรียกว่า อยู่กับอวิชชา ภายใต้อำนาจของตัณหา

แต่ถ้าพิจารณาเกิดปัญญาเห็นชัดว่าอะไรดีจริงแน่ อะไรเป็น ประโยชน์แท้จริง แล้วฉันทะเกิดขึ้น เป็นกุศลขึ้นมาหนึ่งแหละ จุดหมาย และทิศทางที่ถูกต้องก็จะปรากฏขึ้น

เมื่อรู้เข้าใจว่าอะไรดีจริงอะไรดีงามเป็นประโยชน์ชัดเจน และพอใจ ใฝ่ปรารถนาที่จะทำตรงกันเป็นสมานฉันท์แล้ว เราจะก้าวหน้าไปในการ สร้างสรรค์อย่างแท้จริง สามารถนำพาประเทศไทยให้ก้าวออกไปอย่าง สง่างาม ในท่ามกลางประชาคมโลก

มิใช่เท่านั้น เราจะสามารถแม้แต่นำพาประชาคมโลกให้ก้าวพ้น ออกไปจากวิถีแห่งความเจริญที่ผิดพลาด ซึ่งจะเรียกว่าการพัฒนาที่ไม่ ยั่งยืนหรืออะไรก็แล้วแต่ และนำพาชาวโลกไปในวิถีทางที่ถูกต้องสู่สันติ สุขที่แท้และยั่งยืน

ขออนุโมทนาขอบคุณพระเถรานุเถระ มีหลวงพ่อดลเสื่อ เป็นต้น ผู้ เป็นกำลังสำคัญตั้งแต่ในชั้นความดำริริเริ่ม กับทั้งญาติโยมชาวศรีประจันต์ และท้องถิ่นใกล้เคียงทั้งหมดทุกแห่ง พร้อมด้วยท่านผู้มีน้ำใจกุศลหนัก แ่นหนักจากถิ่นไกล ในการที่ได้ดำเนินการให้เกิดชาติภูมิสถาน ป. อ. ปยุต ฺโต และมูลนิธิชาติภูมิ ป. อ. ปยุตฺโต นี้ขึ้น

ขอตั้งจิตเป็นกัลยาณฉันทะ อาราธนาคุณพระรัตนตรัยอวยชัยให้ พร รตนัตตยานุกาเวณะ รตนัตตยเตชสา ด้วยเดชานุภาพคุณพระ รัตนตรัย พร้อมทั้งบุญกุศลที่ได้บำเพ็ญด้วยคุณธรรม มีศรัทธาและ

เมตตาไมตรี เป็นต้น จงเป็นปัจจัยอันมีกำลัง อภิบาลอวยชัยให้ชาวศรี
ประจันต์ พร้อมทั้งชาวสุพรรณบุรีทั้งปวง ตลอดถึงญาติโยมปวงชนชาว
ไทย ตลอดกว้างขวางขยายไปทั่วโลก จงเจริญงอกงามในกุศลความดี
งาม ในการทำกิจการหน้าที่เพื่อความเจริญก้าวหน้าประกอบด้วยธรรม ให้
ประสบความสำเร็จสมความมุ่งหมาย มีกำลังที่จะแผ่ขยายประโยชน์สุข
ออกไป ให้ประโยชน์สุขนั้นเกิดขึ้นแก่ชีวิตของตน แก่ครอบครัว แก่ห้อง
ถิ่น แก่ชุมชน แก่สังคมประเทศชาติ และช่วยกันทำให้โลกนี้ก้าวไปใกล้
สันติสุขที่ยั่งยืนนานทุกเมื่อ เทอญ... (...สาธุ...)